

Nagehan GÜRBÜZ ERSOY

**ÇOĞUNLUĞUN
TİRANLIĞI**

onikilevha

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞININ OLAĞAN ŞÜPHELİSİ OLARAK ROUSSEAU

I. TOPLUM SÖZLEŞMESİ	8
II. GENEL İRADE	11
III. AZINLİĞİN TİRANLIĞI, ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞINA KARŞI.....	16
IV. ROUSSEAU'NUN EGEMENLİK ANLAYIŞI.....	21
A. Egemenliğin Bölünmezliği	22
1. Kuvvetler Birliği	22
2. Tek İrade.....	24
B. Mutlak, Sınırsız Halk Egemenliği	26
C. Genel İradeden Milli İradeye	28
V. BENJAMIN CONSTANT'IN ROUSSEAU ELEŞTİRİSİ.....	30

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞINI

KAVRAMSALLAŞTIRAN

DÜŞÜNÜR OLARAK

TOCQUEVILLE

I.	ÇOĞUNLUĞUN KULLANDIĞI GÜÇ	42
II.	AMERİKA'DA ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞINI ÖNLEYEN VE YUMUŞATAN KOŞULLAR.....	47
A.	İdari Merkeziyetin Bulunmaması	48
B.	Adli Tin.....	50
C.	Jüri.....	50
D.	Amerika'nın Coğrafi ve Rastlantısal Koşulları	51
E.	Yasalar	53
F.	Alışkanlıklar ve Teamüller.....	54
III.	KOŞULLARIN EŞİTLİĞİ.....	56
IV.	BİREYCİLİK	58
V.	BİREYCİLİĞE VE ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞINA KARŞI ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ	62
VI.	DEMOKRATİK DESPOTİZM	63
A.	Kamuoyunun Hakimiyeti.....	64
B.	Merkezi Bürokratik Devlet.....	66
VII.	TOCQUEVILLE'DE ÇOĞUNLUK DÜŞÜNCESİ.....	71

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FAYDACI TEORİ VE ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞI

I.	TOCQUEVILLE'İN İZİNDE BİR FAYDACI DÜŞÜNÜR: J.S. MILL.....	75
	A. Mill'in "Amerika'da Demokrasi" Hakkındaki Görüşleri.....	78
	B. Kamuoyunun Tiranlığı.....	84
	C. Kamuoyunun Tiranlığını Önleme Yolları	86
	1. Düşünce ve Tartışma Özgürlüğü	87
	2. Bireysellik.....	89
	D. Kamuoyunun Ahlaki Otoritesinin Meşru Kullanımı	92
	E. Temsili Yönetim	94
	1. Temsili Yönetimin Tehlikeleri	96
	2. Azınlıkların Temsili.....	100
	3. Çoğunluğun Gütünü Kötüye Kullanmasını Önleyebilecek Araçlar	104
	a. Oy Hakkının Sınırlanması.....	104
	b. Çoğul Oy.....	106
	c. Çift Meclis.....	109
II.	BENTHAM'IN FAYDA İLKESİ VE ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞI.....	110
	A. En Büyük Sayıda İnsanın En Büyük Mutluluğu	111
	B. Bentham'ın Faydacı Demokrasisi	115
	C. Kamuoyu Divanı	118

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞININ PANZEHİRİ OLARAK ANAYASACILIK

I.	JAMES MADISON VE ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞININ HUKUKİ BOYUTU	125
A.	Demokrasilerde Hizipler	127
B.	Çoğunluk Hizbi.....	130
C.	Çoğunluk Hizbini Önleme Yolları.....	132
D.	Çoğunluğun Tiranolğini Önleyebilecek Anayasal Mekanizmalar	139
II.	HANNAH ARENDT, ANAYASACILIK VE ÖTESİ 148	
A.	Arendt'in Genel İrade Eleştirisi.....	149
B.	İktidar ve Otorite Arasındaki Ayrım	153
C.	Kamuoyu ve Karşıt Kavramı Olarak Çoğulluk.....	157
D.	Demokratik Despotizmden Totalitarizme	162

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞI KAVRAMINA YÖNELİK ELEŞTİRİLER VE BU ELEŞTİRİLERE CEVAPLAR

I.	ÇOĞUNLUK YÖNETİMİNİN MEŞRUIYETİ VE GEREKLİLİĞİ	169
II.	ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞI KAVRAMININ ÖZENSİZ KULLANIMI.....	172
III.	ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞININ YERSİZ BİR KORKU OLMASI	176
IV.	SEÇKİNCİLİK ELEŞTİRİSİ: "AÇLIK ÇOĞUNLUKTADIR"	178

V. ÇOĞUNLUĞUN TİRANLIĞININ İMKANSIZLIĞI ÜSTÜNE	181
A. Çoğunluk Yönetiminin Anayasal Kurumlar ile Engellenmesi	181
B. Çoğunlukların Değişebilir Olması.....	183
VI. KALICI AZINLIKLER.....	187
VII.MÜZMİN KAYBEDENLER İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİSİ: DWORKIN'İN ORTAKLIK DEMOKRASISI	193
SONUÇ	199
KAYNAKÇA	207